



# Een avontuurlijke vogelreis naar Chileens Patagonië

Zonsopkomst in de tuin van het Base Camp. Foto: Wim Smeets.

*Wim Smeets*

In februari 2003 heb ik samen met een andere fotograaf een zestiendaagse reis gemaakt naar het Chileense deel van Patagonië om er te bekijken of het gebied interessant is voor een vogelreis. Hoewel onze grootste aandacht uitging naar het fotograferen van de vogels, konden wij toch nog, uit de ooghoeken kijkend, 103 verschillende soorten ontdekken. Het fotograferen kostte ons veel tijd en het is in deze streken vooral ook vrij lastig omdat het licht erg hard is. Dat levert al gauw foto's met een erg hoog contrast op.

## **De streek**

In deze periode is het hoog zomer in Chili en in de streek waar wij naar toe gingen was het aangenaam weer voor ons. 's Nachts is de temperatuur rond het vriespunt, maar overdag wordt het bij een lekker zonnetje telkens ruim twintig graden Celsius. Meestal is het in de ochtend zwaarbewolkt en in de loop van de ochtend trekt de bewolking helemaal weg. De zon is echter verraderlijk fel en het insmeren met een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor is noodzakelijk. In de periode voordat wij aankwamen had het langdurig geregend. Daardoor hadden wij in de beginperiode geen last van stof bij het fotograferen, later soms wel.

Het gebied waar wij naar toe gingen ligt op de grens van het X<sup>e</sup> en XI<sup>e</sup> district tussen de 43° en 44° Zuiderbreedte, in het zuiden van Chili. Het landschap is er heuvelachtig tot

bergachtig en de begroeiing is als van een regenwoud. Alles is ondoordringbaar groen en uitsluitend per paard begaanbaar buiten de sporadische wegen. Er loopt slechts één noordzuidweg, de Carretera Austral en er zijn nauwelijks oostwestverbindingen. Asfalt is in dit gebied niet aanwezig, de wegen zijn met grof grind bedekt.

## **Vogels**

In het gebied zitten enorm veel vogels die echter door de dichte begroeiing moeilijk te spotten zijn. Schuw zijn ze niet en het fotograferen vanuit een auto of boot was goed te doen.

Tijdens de hele reis heb ik slechts vijf soorten gezien die ik al kende vanuit Europa (Kwak, Slechtvalk, Regenwulp, Rotsduif en Huismus), de rest van de vogels was soms moeilijk te determineren daar de families bij mij niet bekend waren: Ovenvogel, Aardkruiper, Canastero, Tapaculo,



Chileense Kiebitz.

Foto: Wim Smeets.

Grondtiran, Holengraver, enzovoort.

### Heenreis

We vertrekken op 6 februari naar Madrid. Daarvandaan vliegen wij verder naar Santiago de Chile. De afstand is 10.730 km en de geschatte vluchtduur is 14½ uur. Bij de daling naar Santiago de Chile vliegen wij letterlijk tussen de bergen van de Andes door. Dat is een mooi gezicht,



Woestijnbuiszard.

Foto: Wim Smeets.

vooral ook omdat het weer goed is opgeknappt. Wij gaan snel door, op weg naar Puerto Montt. Dit is een vlucht van één uur en twintig minuten. Tijdens de vlucht naar Puerto Montt is het buiten tamelijk nevelig, maar tijdens de landing zie ik toch twee Kuifcaracara's *Polyborus plancus* en even later nog twee Zwarte Gieren *Coryphastur atratus*. Ons hotel ligt vlak bij de zee, die vanuit mijn raam te zien is. Vanaf de kade kunnen wij veel (zee)vogels zien. Enkele soorten zijn: Huismus *Passer domesticus*, Patagonische Kokmeeuw *Larus maculipennis*, Kelpmeeuw *Larus dominicanus*, Biguaalscholver *Phalacrocorax olivaceus*, Keizeraalscholver *Phalacrocorax atriceps* en Humboldtaalscholver *Phalacrocorax bougainvillii*.

### Naar de lodge

Vroeg in de ochtend word ik gewekt door het geluid van een uil, waarschijnlijk de Magelhaen-dwerguil *Glaucidium nanum*. Na het ontbijt wandelen wij langs het water. Het is eb en er zitten meer vogels dan gisteren. Een Andesmeeuw *Larus serranus* zit op de uitwatering van het stadsriool, een Rode Grutto *Limosa haemastica* vliegt weg van de granieten stenen. Laag over het water vliegt een Chileense Zwaluw *Tachycineta leucopyga* en op de keien zit een Bandstaarddoornkruiper *Eremobius phoenicurus* die op de plaat gaat.

Wij gaan weer op weg naar het vliegveld en zien onderweg een Grijs Kiekendief *Circus cinereus*. De vlucht naar Chaitén duurt vijftig





Geelhalsbissen langs de Palena.

Foto: Wim Smeets.

minuten. Daar worden wij opgehaald door Marcel Sijnesael, die eigenaar is van Patagonian Base Camp (onze lodge). Wij rijden daar met een 4WD (Four Wheel Drive) naartoe. Een rit over een 130 km



#### UNIEKE VOGELREIS NAAR PATAGONIE

Onder begeleiding van Wim Smeets organiseren wij, samen met Beluga Adventures, twee unieke 15-daagse vogelreizen naar Chileens Patagonië.

- van 22 november tot 6 december 2003  
- van 6 tot 20 maart 2004

- evt. andere data bij voldoende belangstelling

De all-in prijs voor dit unieke arrangement is Euro 2.950,- per persoon. Inclusief vlucht, accommodaties, maaltijden, excursies etc.

Voor meer informatie:  
[www.patagonian-basecamp.com](http://www.patagonian-basecamp.com)  
of bel met Wim Smeets (033-2983147)  
of Beluga Adventures (010-2950126)

  
The Patagonian  
BaseCamp®

lange grindweg (de Carretera Austral), waarvoor je wel tweeënehalf uur moet rekenen. Onderweg zien wij de Chileense Kievit *Vanellus chilensis* en drie soorten zwaluwen. Dat zijn de Chileense Zwaluw, de Blauw-witte Zwaluw *Notiochelidon cyanoleuca* en de Amerikaanse Klifzwaluw *Hirundo pyrrhonota*. Bij de rivier de Río Palena zit een zestal Woestijnbuizerds *Parabuteo unicinctus* en langs de weg in een weiland een drietal Geelhalsbissen *Theristicus caudatus*. Overvliegend de Langsnavelparkiet *Encicognathus leptorhynchus* en een Chileense Grondspecht *Colaptes pitius*. In de tuin van de lodge zitten vele Witflankbergnimfen *Oreotrochilus leucopleurus*. Overal is de roep van de Roodkeeltapaculo *Scelorchilus rubecula* te horen en vlakbij het terras zitten enkele Witkuifelenia's *Elaenia albiceps*. Voor de lodge zitten twee Amerikaanse Reuzenijsvogels *Ceryle torquata*.

#### Alle begin is moeilijk

Wij staan de volgende dag al vroeg op om te proberen de ochtendsfeer met flarden nevel en de opkomende zon vast te leggen. Hoog op het topje van een kale boom zit een Patagonische Sierragus *Phrygilus patagonicus* vrolijk te zingen. Tijdens het ontbijt zwemt een koppeltje Grijskopganzen *Chloephaga poliocephala* op de Río Palena



Kleine Elenia.

Foto: Wim Smeets.

voorbij. Na het ontbijt fotograferen wij in de omgeving enkele mosjes. Na de lunch gaan wij weer op pad om te fotograferen. Zeventien Geelhalsbissen komen overvliegen, maar zijn te ver weg. Wij doen ook pogingen een Kleine Elenia *Elaenia chiriquensis* op de plaat te zetten. Ook dat gaat niet best. Daarna zien wij van dichtbij, maar tevens heel kort, een Vuuroogmonita *Xolmis pyrope*. Aan het eind van de middag gaan wij doodop en ontmoedigd terug naar de lodge.

### Op weg per 4WD

Op het terrein van de lodge een Magelhaenral *Rallus antarcticus*. Het nationale



Magelhaenijster.

Foto: Wim Smeets.

'onkruid' van Chili is de Fuchsia; deze groeit werkelijk overal en wordt wel vier meter hoog. Daarnaast staat er vooral langs de wegkanten de wilde Chileense Rabarber. Na het ontbijt gaan wij in de 4WD met onze gastheer Marcel richting La Junta. Bij een bruggetje stoppen wij. Hier miegelt het van de kleine zangvogels en ook van Chileense Grondspechten. Er zitten onder andere de Vuurkroonkolibri *Sephanoides sephanoides*, de Gewone Holengraver *Geositta cunicularia*, de Bandvleugelwipstaart *Cinclodes fuscus*, de Doornstaartrayadito *Aphrastura spinicauda*, de Andescanastero *Thriopha modesta*, de Andestapaculo *Scytalopus magellanicus*, de Zwartbekklauwier tiran *Agriornis montana* en de Grote Klauwier tiran *Agriornis livida*. Daarna verder, met langs de weg de Huiswinterkoning *Troglodytes aedon*, de Patagonische Spotlijster *Mimus patagonicus*, de Correnderapieper *Anthus correndera* en het Indigodikbekje *Sicalis luteola*. Vandaag lukt het fotograferen beter. De auto is een uitstekende schuilhut en de Chileense Kievit en de Geelhalsbiss komen goed op de foto. Wij zien een groep van wel twintig Stekelkoptroepialen *Curaeus curaeus*. Op een vuilnisbelt bij La Junta fotograferen wij de Zwarte Gier en de Kuifcaracara. Langs de weg aan de oever van de Río Palena zit een groep van twintig Grijskopganzen. Ik fotografeer onderweg bij de rivier ook nog een Woestijnbuizerd. Op de terugtocht, hoog in de lucht boven ons, zien wij een Andes condor *Vultur gryphus*.

### Naar Puyuguapi

Nadat wij in wat struiken een Witkeelcachelote *Pseudoseisura gutturalis* en de Chileense Spotlijster *Mimus thenca* hebben bewonderd, vertrekken wij met Astrid (onze gastvrouw en mede-eigenares van de lodge) naar Puyuguapi. Onderweg stoppen wij bij een rietveld in de bergen. In het riet een Teugelgrondtiran *Muscisaxicola capistrata* en op het water een tweetal Zilverfuten *Podiceps occipitalis*. Als wij het Parque Nacional Queulat binnenrijden zegt Astrid: 'Hier regent het altijd'. Dat blijkt nu ook zo te zijn. In een boom bij het hotel in Puyuguapi, waar wij zullen overnachten, zit een juveniele Kwak *Nycticorax nycticorax*. Puyuguapi ligt aan een fjord met een open verbinding naar de Stille Oceaan. Op het water ervan zit een aantal Kelpmeeuwen en



Amerikaanse  
Reuzenijsvogel  
(vrouwje).  
Foto: Wim Smeets.



er zwemt een groepje Zuid-Amerikaanse Pijlstaarten *Anas georgica*. Ook zien wij er een Dikbekfuut *Podilymbus podiceps*. Aan het begin van de middag breekt de lucht weer open en wij maken bij een mooi zonnetje een aantal opnamen van mossen en van een Kuifcaracara, die hoog in een boom is gezeten. Op de achtergrond kleppert een Magoeari *Euxenura maguari*. Wij bezoeken daarna het Parque Nacional Lago Las Torres en maken opnamen van een gletsjer (de Ventisquero Colgante) en van de waterval daaronder.

Marcel komt ons de volgende ochtend ophalen uit Puyuguapi. Op een steiger zit een juveniele Kwak met daarachter in het water een Zwarte Zeehond *Sephalorhynchus euthopia*, die een gevangen vis opeet. Verder zien we onder andere nog op een rots in het water de Sokoireiger *Ardea cocoi*. Een viertal Dolfijnen *Lagenorhynchus australis* zwemt langzaam dichterbij en een Amerikaanse Reuzenijsvogel vliegt over ons heen. In het water verder een tiental Keizeraalscholwers en twaalf Zuid-Amerikaanse Pijlstaarten. Als wij langs de weg foto's maken van een Woestijnbuizerd op een boomstam, zit naast ons in het gras een koppeltje Zeggewinterkoningen *Cistothorus platensis*. Aan een rivier komen twee Roodkopgieren *Cathartes aura* laag over ons heen vliegen waarbij goed te zien is dat de vleugels aan de achterzijde doorzichtig

zijn. Een Amerikaanse Torenvalk *Falco sparverius* staat kort te bidden. Bij het begin van de middag vliegt plotse-ling een drietal Roodkopgieren laag over ons heen en wij ondernemen snel pogingen ze vliegend op de plaat te zetten. Op het water in een fjord ligt een Grote Fuut *Podiceps major*, door mij schertsend 'Podiceps Grace Jones' genoemd, vanwege de kleur en de kuif. Op een verafgelegen rots zit een Grijsze Kiekendief. Aan het water zit ook een grote groep Dolfijnmeeuwen *Larus scoresbii* en bij een vuilnisbelt zit een vijftigtal Woestijnbuizerds en een twintigtal Zwarte Gieren. Weer op de terugweg naar de lodge stoppen wij bij een struik en zien daarin een Zwartkingsijs *Carduelis barbata* en een Grijskapsierragors *Phrygilus gayi*. Vlak bij de auto zit er ook een Papegaai-dikbekje *Poospiza ornata*.

#### Lago Rosselot

Op donderdag gaan wij varen op het 28 km lange Lago Rosselot. De zon brandt hier genadeloos. Onderweg zien wij op een elektriciteitslijn tientallen Chileense Zwaluwen zitten. Verder ook een Amerikaanse Torenvalk en boven in een boom ontdekken wij een Grote Weidespreeuw *Sturnella loyca*. Op het Lago Rosselot zien wij direct een drietal Grote Futen. Na verscheidene mislukte pogingen gaat uiteindelijk toch één van deze vogels op de plaat. De Bigua-aalscholwers willen ook

helemaal niet meewerken. Een vrouwtje Amerikaanse Reuzenijsvogel is gelukkig wel coöperatief. Wij kunnen het beest zo dicht naderen dat ik met mijn telelens niet meer scherp kan stellen (tot ongeveer twee meter). Als wij zo dichtbij komen, zijn we bang dat de vogel wegvliegt en dat ontlokt mij de uitspraak: 'Ik wil haar fotograferen, niet aaien!' Langs de oever van het meer zit later een paartje Chileense Kievit, waarvan de rode 'borstpriemen' even zichtbaar zijn maar te kort om op de plaat te zetten. Ook treffen wij in deze omgeving een groepje Zuid-Amerikaanse Pijlstaarten, twee Argentijnse Slobeenden *Anas platalea*, een Argentijnse Stekelstaart *Oxyura vittata* en een groepje Rosse Stekelstaarten *Oxyura jamaicensis* aan. Voorts vliegt er een paar Zilvertalingen *Anas versicolor* voorbij. Op de oever zitten ook twee Chileense Talingen *Anas flavirostris* en een Bronsvleugeleend *Anas specularis*. Marcel is ook op deze tocht onze gids en geeft een demonstratie vliegvissen. Hij vangt binnen één minuut een twee jaar oude Bruine Forel van 40 cm. Op de terugweg naar de lodge zien we dicht langs de kant van de weg een Haas *Lepus capensis*, terwijl een Slakkenwouw *Rostrhamus sociabilis* over ons heen vliegt

### Rustdag

De volgende dag komt al heel vroeg de regen met bakken uit de hemel. Gelukkig hadden wij voor deze dag een rustige dag bij de lodge gepland. Vanaf mijn balkon zie ik een Magelhaenlijster *Turdus facklandii*. Verder breng ik een groot deel van de dag



Grote Fuut, 'Podiceps Grace Jones'.  
Foto: Wim Smeets.

lezend bij de knus brandende open haard door. Tijdens de lunch wordt de rust wat verstoord, want er duiken plotseling allerlei kleine vogels in de struiken en er vliegt een Slechtvalk *Falco peregrinus* aan ons voorbij. Toch weer werk aan de winkel dus. Aan het begin van de avond gaan wij, onder leiding van Marcel, op pad naar een rots die als slaappleaats fungeert voor Geelhalsibissen. Tegen acht uur zijn er twintig exemplaren gearriveerd. Wij gaan daarna tevreden terug. Op de terugweg zien we nog een Pluimmestiran *Anairetes parulus* hoog in een boom.

### Vlottrip

Zaterdagochtend vertrekken wij met een raft (grote rubberboot) bovenop de auto, in gezelschap van Marcel (wederom onze gids) en Roberto (onze roeier), voor een tweedaagse 'vlottrip'. Onderweg hier en daar Zwarte Gieren en Kuifcaracara's en veel Geelhalsibissen en Woestijnbuizerds. Op een paaltje zit een Roodkraaggors *Zonotrichia capensis* en even verder ook een Magelhaengors *Melanodera melanodera* en een Grijsstaartboomgors *Sporophila caerulescens*. Aan het begin van de middag gaan wij aan boord en starten onze tocht, die ons stroomafwaarts van de Río Palena zal brengen. Na enkele wilde stroomversnellingen passeren wij een groep van 85 Grijskopganzen en vliegt een Amerikaanse Reuzenijsvogel voorbij. Gelukkig kunnen wij aandacht schenken aan de omgeving en aan de vogels om ons heen omdat wij ons beschermd weten door waterdichte pakken en zwemvesten. Op een eiland in de rivier zitten ruim dertig Zwarte Gieren en zo'n veertig Chileense Talingen. Aan het begin van de avond richten wij ons kamp in voor de nacht op een kaal stukje land, ongeveer vijftig meter van de rivier. De volgende morgen word ik vroeg wakker door de vele zingende vogels om ons heen. In de voortent is het net nog boven de nul graden, buiten heeft het zelfs licht gevoren. Wij vertrekken in de loop van de morgen. Overal langs de rivier zitten Geelhalsibissen en zelfs een koppeltje Grijskopganzen met zes jongen. In de hoge oeverwanden langs de Río Palena zitten nesten van Oeverzwaluwen *Riparia riparia* en er vliegen ook Oeverzwaluwen rond. Een verrassing, want het voorkomen van deze soort hier is niet algemeen bekend. Wij varen onder een kolonie van broedende



Bigua-aalscholvers door. Op een boomstam zit een vrouwtje Amerikaanse Reuzen-ijsvogel, die op de plaat gaat. Tijdens een picknick bij een kleine zijrivier vliegt een Kuifcaracara over ons heen en even later zien wij een koppeltje Chileense Duiven *Columba araucana*. Bij een ondiep stuk van de Río Palena zit een grote groep van 250 stuks Grijskopganzen. Om deze goed te kunnen fotograferen, moeten wij een stuk lopen en de boot dragen. Tussen deze Grijskopganzen zit een Magelhaengans *Chloephaga picta* en enkele Roodkopganzen *Chloephaga rubidiceps*. Bij het begin van de zondagavond zijn we weer terug bij de lodge.

### Lago Verde

De volgende dag zie ik vanaf mijn balkon een Magelhaenspecht *Campephilus magellanicus* aan de overkant van de Río Palena. Wij vertrekken die ochtend met Marcel naar La Junta en gaan wat later door naar Lago Verde. Onderweg zien wij al na korte tijd vier Amerikaanse Torenvalken, twee Woestijnbuiszeters, drie Chileense Grondspechten en een tiental Geelhalsibissen. Wij komen daarna aan de oostkant van de Andes. Hier is het landschap veel opener, met grootse vergezichten. Wij kunnen er diep Argentinië in kijken. Begin van de middag zijn wij bij een blokhut aan de oever van het meer Lago Verde. Daarna maken wij met de auto een tocht door de omgeving van het Lago Verde. Al direct zien wij een Staartmeesstekelstaart *Leptasthenura aegithaloides* en even later zijn wij



Mannetje Roodstaartzaagvink. Foto: Wim Smeets.

getuige van een gevecht tussen twee mannetjes Vliegende Herten die worden gadedegeslagen door een vrouwtje. Een Haas rent vlak naast mij weg. In een open gedeelte zitten een Rouwsierragors *Phrygilus fruticeti* en een Papgeaaidikbekje. Aan het eind van de middag vallen er regendruppels, waardoor ik moeite heb de Loodkleurige Sierragors *Phrygilus unicolor* goed op de plaat te zetten.

's Nachts begint het hard te regenen. Bij het opstaan is het in de hut slechts 8° C. Buiten valt wat natte sneeuw. Om halfnegen klaart het echter plotseling op. De regen wordt



Vuurkroonkolibrie met Fuchsia. Foto: Wim Smeets.



Huiswinterkoning.

Foto: Wim Smeets.

minder en de zon breekt door. Kort daarna vertrekken wij. Onderweg vliegt een Witmaskeribis *Plegadis chiki* over en ik fotografeer een Roodstaartzaagvink *Phytotoma rara*. Heerlijk in het zonlicht nemen wij een groepje Geelhalsibissen uitgebreid op de foto en bekijken wij een Maskergondtiran *Muscisaxicola macloviana*. Ik maak ook nog opnamen van een Zwartkopzaadkraker *Sicalis lebruni* en een Staartmeesstelkelstaart. Wij nemen voorts een Pampagors *Lophospingus pusillus* en een tweetal Chileense Grondspechten waar. Door de straffe wind en de lage temperatuur (9° C) is het behoorlijk fris als ik de Vuurlandcanastero *Tripophaga anthoides* en een koppeltje Roodstaartvinken fotografeer. Er vliegen daarbij ook twee Witkeelcaracara's *Phalacrocorax albogularis* over en een Amerikaanse Torenvalk staat te bidden in de lucht. Daarna terug naar de lodge.

Het fotograferen van een Roodkeeltapaculo de volgende ochtend bij de lodge valt niet mee. De vogel blijft steeds onder de dekking lopen en vertoont zich niet op open plekken. Tweemaal komt een woelmuis voorbijlopen. 's Middags proberen wij ons geluk bij een grote fuchsiastruik, waar Vuurkroonkolibri's komen foerageren. Ook dat

valt niet mee, hoewel de kolibri's er in het volle zonlicht foerageren. Om halfzes ben ik terug in de lodge.

### Terugreis

De laatste dag van ons verblijf is het koud en windstil. Het vriest bijna en er hangt een hoge sluierbewolking. Onderweg naar het vliegveld van Chaitén zien wij een Indigodikkbekje, op een kale boom zit een Slechtvalk en even verder is er een Amerikaanse Torenvalk. Wij zijn tegen elf uur bij het vliegveld en rijden daar door naar de zee om er nog wat naar vogels te kijken. Vanaf het strand kijken wij over de Stille Oceaan en zien in de verte totaal zeven Peruaanse Pelikanen *Pelecanus thagus* en twee groepen van vier Zuidelijke Dolfijnen. Vlak bij ons loopt een drietal Regenwulpen *Numenius phaeopus* op het strand. Als wij in de verte langs het strand de Zwart-halszwaan *Cygnus melanocoryphus* zien, rijden wij er naar toe. Het blijkt een groep van 85 stuks die vlak langs de oever zwemt. Vol indrukken gaan wij aan boord van een klein vliegtuig naar Puerto Montt. Vandaar vliegen wij verder door via Santiago de Chile en Madrid naar Schiphol.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, telefoon (033) 298 31 47, e-mail: smeets.foto@hetnet.nl

### LITERATUUR:

- Cawardine, M., E. Hoyt, R. Ewan Fordyce & P. Gill (1998): Whales & Dolphins. HarperCollins Publishers, Londen.  
Clement, P., A. Harris & J. Davis (1999): Finches & Sparrows. Christopher Helm, Londen.  
Ferguson-Lees, J. & D.A. Christie (2001): Raptors of the World. Christopher Helm, Londen.  
Fry, C.H., K. Fry & A. Harris (1992): Kingfishers, Bee-eaters & Rollers. Christopher Helm, Londen.  
Harrison, P. (1996): Seabirds. Christopher Helm, Londen.  
Koch, C. & A. Duaruel (2001): Ecoturismo en Zonas Naturales y Rurales de la Region de los Lagos de Chile. D.E.D., Chile.  
Peña, M.R. de la & M. Rumbol (1998): Birds of southern South America and Antarctica. HarperCollins Publishers, Londen.  
Taylor, B. & B. van Perlo (1998): Rails, a guide to the Rails, Crakes, Gallinules and Coots of the World. Pica Press, East Sussex.  
Walters, M. (1997): Complete checklist - Vogels van de Wereld. Tirion, Baarn.